

AMA DONZELLA BEGOÑA-KOARI
EUSKARA-KANTIA.¹

Agur, Birjiña Begoña-kua,
 Zeru ta Lurren Euskisa,
 Euskaldun-danen Ama maitia,
 Españaetarren Argisa!
 Zu kantetako,
 Zu goretako
 Emon-eidazu grazisa.

Artagan-azpi eder onetan
 Egicho gaña zan ona,
 Zure jargoisa imiñiteko,
 Ta ara iganteko gizona:
 Bi albo-erri,
 Guzisa korri,
 Ta igan bezate Mallona.

Atozte, atozte, Euskaldun onak
 Atozte, kristau edozeiñ,
 Begoña alderunz, lanak utzirik,
 Egaka-legez nozik beiñ,
 Eliz-goisena
 Birjiñarena
 Erregu-malkoz ereiñ.

Dala ichasuan, dala lurrian,
 Larri irriskuak badira,
 Laguntza-eske Birjiña-gana
 Begoña-aldera begira;
 Noiz-nai ta errez
 Bere bitartez
 Milla mirari eiñ dira.

Ara an mendisa Saranteskua,
 Bere tontorrek goiturik;
 Bere oñetan ichas-ujolak
 Dabiltz pitzetan lerturik;
 Achetan zorrotz
 Dunbaka ta orroz,
 Ontzi gaisua zartaurik.

Ontzi-gaisoan dabiltz gizonak
 Batian zerunz-goora,
 Beste batian irrist ta labaiñ
 Urezko leiza zulora:
 Estuasunez
 Larritasunez,
 Birjiña dabe gogora.

(1) Composicion premiada con una *citara de plata y oro* en el certámen artístico-literario de la Peregrinacion á Begoña en Setiembre de 1880.

Eriotzaren atzamarretan
 Esaten dabe: «Birjiña!
 »¡Ama Birjiña Begoñakua!
 »Zeure albuán bagíña!...
 »Gu libretako,
 »Gu salbetako
 »Orainche dozu sasoiña.

»Salba gaitzatzuz, salba gaitza-
 »¡Euskaldun Ichas-Izarra! [tzuz,
 »Gorde, gaitzatzuz, Ama Maitia,
 »Begira geure biarra,
 »Isuri-artian
 »Zeure Elisian
 »Pozezko malko-negarra.»

Olango erregu bero beruak,
 Galerna dala zutitu,
 Euskal-erriakichasuetan
 Birjiña-ganonz eñ ditu,
 Kosta oisetan
 Da Ameriketan:
 Ta Amak deutsee aditu.

¡O, zeñ ichaso okerragua
 Dagon orruaz lurrian!
 ¡Millaka-arima bere osiñetan
 Beti iriñchi-naisian!
 Suba ta garra
 Ta diadarra
 ¿Ez dozu ikusten aurrian?

Leiza-biribill Sarantes-kotik,
 Da urten amorratuba
 Sugez, ziraunez, garrez josisa
 Luzbel dongien-buruba,
 Griña-gorrisaz
 Gaiztakerisaz
 Goibeldu nairik munduba.

Begira zelan Jaun Ibarra-ren
 Burdiñ-olian labatik
 Bola-goritu asko datozen
 Su-ta chingarrak botarik:
 Sugar geisago
 Ta gorisago
 Purrustatzen dau aotik.

Nola Paris-en, ala Londres-en
 Milloi-ka dauzkan lagunak,
 Begoña alderunz ekarri dituz
 Bere antzeko zaldunak,
 Jende galduak,
 Etsai gaiztuak,
 Okerrerako gardunak.

Atzamar-baltzaz arrapau dituz
 Achuri eta Montaño;
 Diruba dala, jokuba dala,
 Beretua dau Triano,
 Berdekerisak,
 Ordikerisak,
 Jargoitu dituz araño.

Urrun-ontzidak, burni-bideak,
 Danak dauzkala beriak,
 Diru-kutsubaz alde-danetan
 Engañau dituz jendiak;
 Diño; «¡aurrera!
 »Geu asko gera,
 »Nere inpernutar anayak.

»Eruan zeuek neure irakasi
 »Makur gogorak mundura,
 »Geure aginduak, gure paperak
 »Kristauak diren lekura;
 »Birau gorrisak
 »Ta oñaztarrisak
 »Bota gorrotoz Zerura.»

Ta orra Billbo-tik Somorrostro-ra
 Orra ichaso barrisa;
 Gaiztakerizko ujol-artian
 Dabill jendien erdisa...
 Libra-itatzuz,
 Gorde itatzuz,
 ¡Andra Birjiña Marisa!

¿Ekusten-dozu su-leizetarra
 Zelan dabillen sututa,
 Ondatu nairik Eleisa dana
 Bere jendiak batuta,
 Geure Burua,
 Aita Santua
 Presondegisan sartuta?

Gomuta zaitetz, Ama Donzella,
 Zelan gerau zan lertuba
 Zeure oiñpian beti-betiko
 Deabru zarraren buruba.
 Fede argisa,
 Garbi-garbisa
 Azaldu bedi goituba.

Sinismen ori Jainko amorez
 Distiadura-betian,
 Or-agiri da uztargisa-lez
 Begoña Elisa gañian.
 Kristau bagara,
 Begirau ara
 Danok salbatu gaitian.

Mundu gaiztoko ichasoetan
 Ez izateko galdua,
 Birjiña-Amaren mantupia da
 Salbaziñoko portua;
 Au da maitia,
 Zeruko atia,
 Aingeruz inguratua.

Zeruko-izarrak bordetan-daben
 Zeure mantupe-gozuan,
 Gorde gaitatzuz, gorde bai, Ama,
 Bizi geranok munduan,
 Zeugaz-batian
 Jantzi artian
 Koroi-on-bana Zeruan.

JOSÉ IGNAZIO ARANA-KOAK.

